

FÅGLAR I SÖDRA VÄTTERBYGDEN 2 - 2016

Tidskrift utgiven av:

Jönköpings Fågelklubb

Lyckås 15, 561 92 Huskvarna

Hemsida:

www.jonkopingsfagelklubb.se

Redaktion:

Jan Blomqvist och Björn Merckell

Styrelse i Jönköpings Fågelklubb

Ordförande:

Leif Jansson, tel. 070-625 80 43

e-post leif036@gmail.com

Sekreterare:

Leif Thörne, tel. 076-803 22 11

e-post leif.k.thorne@gmail.com

Kassör och medlemsregister:

Jan Blomqvist, tel. 070-645 33 95

e-post jan.blomqvist68@gmail.com

Övriga:

Andreas Joakimson, tel. 073-3814911

e-post andreas@ungtro.com

Olof Karlsson, tel. 070-551 53 87

e-post ollekarlsson44@gmail.com

Ingemar Öjhage, 036-92445

e-post ingemar.ojhage@mio.se

Fredrik Litsgård tel: 076-175 03 04

e-post fredrik@ecocom.se

Barbro Falk tel: 070-892 78 11

e-post falk.barbro@telia.com

Karin Enquist tel: 072-522 45 55

e-post karin.enquist@hotmail.com

Jönköpings Fågelklubb är en ideell förening med ett övergripande mål att främja kunskapen om fågelfaunan och skyddet av dess livsmiljöer i södra Vätterbygden.

Klubben är ansluten till Sveriges Ornitologiska Förening BirdLife Sverige och samarbetar med Studieförbundet.

Klubben förverkligar detta genom att:

- * anordna sammankomster, exkursioner och kurser
- * verka för att, hos allmänheten, väcka och underhålla intresse för fågelfaunan och fåglarnas livsbetingelser.
- * arbeta med ornitologiska undersökningar och dokumentation av fågelfaunan.
- * bistå myndigheter, organisationer och enskilda i ornitologiska frågor.
- * sprida information till medlemmar och allmänheten om fåglar och deras livsmiljöer.

Klubbens verksamhetsområde omfattar Jönköping, Habo och Mullsjö kommun.

Medlemsavgifter 2016:

Ungdom t.o.m. 25 år 100:-

Äldre än 25 år 150:-

Hela familjen 200:-

Insättes på Jönköpings Fågelklubbs bankgiro 5253-4757, glöm inte att ange avsändare.

Omslagsbild framsida: Tjäderlek, foto Per-eric Svahn

Omslagsbild baksida: Häger, foto Jan Blomqvist

Fåglar i Södra Vätterbygden 2015

Jan Blomqvist

Denna fågelrapport är ett försök att tolka den stora mängd information av observerade fåglar från södra Vätterbygden som finns i rapportsystemet Artportalen. Syftet är att ge en förenklad fyndbild för vissa arter i verksamhetsområdet. Sammanställningen är skriven med utgångspunkt att du som läsare har en viss lokalkännedom. Men om någon lokal är obekant för dig kan du gå in på Artportalen och ta fram observationen, markera lokalnamnet så får du som regel fram en kartbild.

Fågelrapporten från Jönköpings Fågelklubb omfattar fågellivet i Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner. Något färre arter presenteras i årets rapport mot tidigare år. För flertalet av dessa finns samma information i fenologilistan. Många fågelintresserade har som vanligt bidragit med material till rapporten samt lagt ner otaliga timmars ideellt arbete ute i markerna. Ett stort TACK till er alla samt till fotograferna som frikostigt delat med sig av sina bilder!

Jag vill än en gång påpeka att det är viktigt att ni anger start och sluttid på det ni rapporterar. Detta behövs för att rapporten ska kunna användas och ge så relevanta sträcksiffror som möjligt de dagar det finns flera rapporter från samma område. Det är även till stor hjälp vid bedömning av vem som ska stå som upptäckare- referensperson till observationen. Tyvärr måste jag påminna om att det fortfarande finns suspekta och välorganiserade personer som är intresserade av vad vi säger och rapporterar. Det är även viktigt hur vi gör det. Till exempel är det stor skillnad på skyddet av en art i rapportsystemet om man istället för förbiflygande använder begreppet i lämplig häckmiljö.

Fundera även på om en fågel är sträckare eller födosökande i lämplig häckbiotop inte alltid så lätt att se eller veta men har stor betydelse.

Om du inte är van vid rapportsystemet och saknar information om en art eller tycker smålom, järpe eller att röd glada är bristfälligt redovisad i denna rapport kan du gå in på www.artportalen.se för att skaffa mer information. Under fliken **Sök fynd** skriv artnamnet, under **Period/Infoga** datum välj 2015/ eller annat alternativ. Gå sedan till **Region** och välj Jönköping- Habo- och Mullsjö kommun.

Fortsätt vidare till **Presentera fynd** och välj exempelvis Minimerad lista eller Detaljerad lista. Då får du en lista på alla rapporterade obsar av vald art under 2015. Nu har du fått fram uppgifterna för hela verksamhetsområdet.

Under året sågs 226 arter i södra Vätterbygden, Jönköping 224, Habo 160 och Mullsjö 142. Samtliga arter i rapporten som är granskade och godkända av Raritetskommittén (Rk) eller regionala rapportkommittén (rrk) är markerade med *.

Arter markerade med [] är ras/hybrid eller ”ej spontant förekommande art”.

Det är många oförglömliga fågelmöten som rapportörerna haft under året.

De ovanligaste arterna var svartnäbbad islom vid Svedudden 25 januari och svartvingad glada vid Fredstorp 5 juni. Kungsörnens återkomst som häckfågel är också stort fast väntat liksom snatterandshäckningen medan mer oväntad var bläsandshäckningen.

Inga nya arter sågs under 2015 så fortfarande har vi sett 315 arter inom verksamhetsområdet. Fördelningen kommunvis samt för Visingsö kan ses på klubbens hemsida under fliken listor, välj artlistor.

Blåmarkerade arter på hemsidan ger även fynddata för de 20 första fynden.

Väder

Januari: Lågtryck från Atlanten vilket medförde att månaden i större delen av landet var varm för årstiden med nederbördsmängder omkring normalt eller något över. Den 10:e slog stormen Egon till.

Februari: Bjöd på ostadigt väder med lågtryckspassager nästan dagligen. Den kraftigaste stormen var Ole som passerade den 7:e. Lågtrycken förde upp mycket mild luft så det blev tidig vår i Götaland och Svealand.

Mars: En mycket mild inledning den 8:e noterades flera rekordhöga temperaturer för att vara så tidigt på säsongen. Senare i månaden kom värmen av sig utan att lämna några större bakslag.

April: Var varmare än normalt i hela landet men avslutningen var kylig. Mycket snö i fjällen men torrt i söder.

Maj: Regn, regn och mera regn gav flera regnrekord och låga temperaturer sällan över 15°.

Juni: Var kall och ostadig med få sommark dagar och många missnöjda semesterfirare. Midsommar blev också en blöt historia, inte så stora mängder men det skvätte mest hela tiden.

Juli: Första veckan hade vi högsommarvärme med höga temperaturer men sedan dominerade lågtryck och svalt väder.

Augusti: Ett stabilt högtryck bildades och månaden blev mildare och torrare än normalt. Dock noterade Axamo flygplats landets lägsta temperatur den 14:e med +2°.

September: Inleddes ostadigt i södra Sverige men avslutades med ett mäktigt högtryck och mycket sol. Dock uppmättes landets lägsta temperatur i Hagshult den 29:e med -3°.

Oktober: Högtryck med rekordsmå nederbördsmängder. Det var varmare än normalt i nästan hela landet. På flera platser noterades rekordsmå nederbördsmängder. Stockholm fick 2.7 mm lägsta notering sedan 1786.

November: Inleddes rekordvarmt men den 8:e hade vi 1:a höststormen Freja som följdes av flera nederbördsområden som den 16:e gav snö ned till NV Svealand. Den 23:e vaknade Knopparpsborna i Skåne med 38 cm snö, betydligt mer än på många håll i Norrland där det dock var -29°. Stormen Gorm avslutade månaden med vindstyrkor på 36 m/s.

December: Varmt och tidvis regnigt och blåsigt. Stormarna Helga och Synne bidrog till detta. Julen var snöfri i Götaland och Svealand. På juldagen dök stormen Staffan upp med regn som övergick i blötsnö hos oss på höglandet med trafiksvårigheter.

Grågäss i morgonljus. Foto: Jan Blomqvist

Observationer 2015

Knölsvan

Cygnus olor

Ungar. Rapporterade från Bosgårdsviken, Landsjön 4 st 16.6 och den 26.6 fanns 1 kvar (Björn Merzell). Åsaviken, Ören 4 st 17-27.6 (Martin Oomen, Maria Dillström). Mellanbunn 6 st 28.6 (Björn Merzell). Det finns inga senare rapporter som tyder på att någon av dessa överlevt.

Vinter. Under årets fem första dagar rörde sig en hel del svanar i södra delen av Vättern som mest rastade 430 ex 1.1 (Jan-Erik Henriksson m.fl.).

Mindre sångsvan

Cygnus columbianus

2 ad str SV Vidablick 4.1 (Håkan Ydregården), 5 ex rast Erstadkärret 21.3 (Rüdiger Kasche), 6 ad rast Visingsö 21.3 (Martin Widén), 8 ex rast Tranebo 12.4 (David Lundberg).

Sångsvan

Cygnus cygnus

Ungar. 2 st Tranebokärret 24.5 (Jan Blomqvist), 5 st Rustorpsdammen 2.6 (David Lundberg), 6 st Stichelösaviken 4.6 (Anders Berlin), 6 st Riddersbergsdammen 22.6 (Hans Lööf).

Sädgås

Anser fabalis

Vår. Mellan 22 februari och 14 mars passerade ca 1.000 ex.

Höst. Ungefär 745 fåglar passerade södra Vätterbygden 6.10-29.12.

Men endast 254 ex av dessa passerade de lokaler där **sträcket genom södra Vättern** räknas från. Med sträckdatum 28.10-29.12.

[Tundrasädgås]

Anser fabalis rossicus

1 ex Rökinge, Visingsö 14.2 samt 5 ex 23.2 (Martin Widén, Rüdiger Kasche), 2 ex ses på Visingsö 28.2 och 1.3 samt 3 ex 10.3 (Rüdiger Kasche).

Spetsbergsgås

Anser brachyrhynchus

2 ex rastade Torp, Visingsö 9.12 (Rüdiger Kasche).

Bläsgås

Anser albifrons

Vår. 2 ex str N över Habo 22.2 (Anders Åhlund), 2 ex str N Tranebo 25.2 (Jan-Erik Henriksson). På Visingsö fanns 2-38 ex stationärt 1-27.3 samt 1 ex 26.4 (Rüdiger Kasche, Martin Widén m.fl.).

Höst. 6 ex rast Rökinge, Visingsö 15.10 (Rüdiger Kasche), 2 ex str S Abisko 28.10 (Per Sjöstrand, Peter Berglin).

Grågås

Anser anser

Vår. De första 4 pulli sågs vid Gamla sommarland 20.4 (Margareta Andermo).

Höst. Genom södra Vättern sträckte i år mycket blygsamma 1.714 ex under tiden 26.9-26.12 med bästa dag 28.10 då 680 ex passerade (Peter Berglin, Per Sjöstrand, Anders Åhlund).

Prutgås

Branta bernicla

1 ex rast Erstadkärret 7-8.6 (Rüdiger Kasche), 1-5 ex rast Visingsö 26.9-5.10 (Rüdiger Kasche m.fl.), 1 ex rast Vätterstranden 9-15.10 (David Spjut m.fl.).

Genom södra Vättern sträckte 69 ex 26.9-15.10 (Stefan Claesson m.fl.).

Vitkindad gås

Branta leucopsis

Visingsö. De första 2 anlande 8.3 sen ökade beståndet särskilt i slutet av månaden då det fanns 112 ex. Gässen är ganska rörliga så det är stora variationer på dagssummorna men nedan presenteras ungefärliga medeltal per månad.

April 75 ex, maj 130 ex, juni 25 ex detta är normalt då de flesta brukar vara på annat håll, juli 75 ex, augusti 150 ex, september 150 ex, oktober 350 ex och november var det 500-1500 ex (Rüdiger Kasche, Martin Widén m.fl.). Troligen lämnade de flesta ön den 20.11.

Höst. Genom södra Vättern sträckte 1.918 ex 7.10-20.11 med bästa dag 20.11 då 1.400 ex sträckte mot S. Troligen kom flertalet från Visingsö.

[Vitkindad gås x Kanadagås]

Branta leucopsis x canadensis

Visingsö. De första 4 ex anlände 7.6 med en markant ökning till 40 ex 20.6 (se jämförelse nedan). Som mest under hösten sågs 82 ex 28.7. Den 9.9 lämnade de sista 68 fåglarna ön (Rüdiger Kasche, Martin Widén m.fl.).

Troligen är det Erstadkärret med Vättern som upplevs som en trygg ruggningslokal och närvaron av många kanada- och vitkindade gäss.

Nedan följer dagar då en signifikant ökning av hybriderna har inträffat tidigare år. 18.6 2011 18 ex, 19.6 2012 25 ex, 17.6 2013 25 ex, 13.6 2014 30 ex. Med den punktligheten är det väl troligt att det är samma fåglar som återvänder.

Gravand

Tadorna tadorna

Visingsö. De första 3 ex anlände 5.3 och sista 1K fågeln lämnade 22.9. Ungefär 40 pulli har observerats (Rüdiger Kasche m.fl.).

Bläsand

Anas penelope

Vinter. Visingsö hamn 1-2 ex 22.1-7.2 samt 1 ex samma lokal 20-26.12 (Rüdiger Kasche m.fl.).

Häckning. Verksamhetsområdet 1:a häckning som resulterade i 5 pulli skedde i Veda våtmark 25.7 (Toni Hermansson).

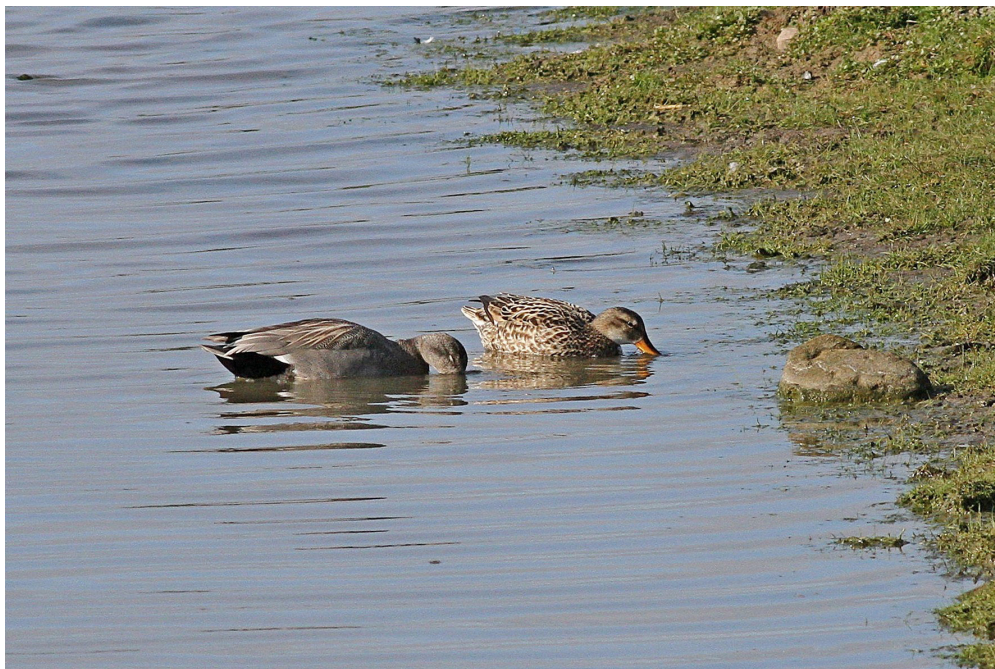
Höst. Genom södra Vättern sträckte endast 2.290 ex 16.8-25.10 bästa dag 1.316 ex 2.9 (Björn Merckell). Årets sträck är 50% under medeltal.

Snatterand

Anas strepera

Anlände 9.3 med 2 ex Landsjön och 2 ex Rustorp (båda Jörgern Hansson), 2 ex str S Vidablick 21.11 (PerJonas Andersson. Äntligen har den första häckningen konstaterats i verksamhetsområdet.

Det var inte oväntat Erstadkärret som levererade 8 flygga ungar (Martin Widén m.fl.).

Snatteränder i Erstadkärret. Foto: Jan Blomqvist

Kricka

Anas crecca

Höst. Genom södra Vättern sträckte 1,325 ex 29.7-8.9 med bästa dag 330 ex 2.9 (Björn Merzell).

Stjärtand

Anas acuta

1 ex sågs i Norrahammar och på Visingsö vid några tillfällen 3.1-1.2 (Bob Lind, Gunnar Rosqvist m.fl.), 1 ex Visingsö hamn 26-31.12 (Martin Widén, Åke Ankarberg).

Höst. Genom södra Vättern sträckte 407 ex 2.8-8.11 bästa dag 80 ex 6.9 (PerJonas Andersson, Håkan Ydregården).

Årta

Anas querquedula

Häckning. Endast rapporterad som par i lämplig häckbiotop från Veda våtmark (Toni Hermansson).

Skedand

Anas clypeata

Häckning. I Erstadkärret lyckades en hona få fram 7 flygga ungar. (Rüdiger Kasche m.fl.).

Höst. Genom södra Vättern sträckte 43 ex 15.8-28.10 (Håkan Ydregården, PerJonas Andersson m.fl.).

Brunand

Aythya ferina

Vinter. 1-2 ex Visingsö hamn 1.1-21.2 och 25.11-30.12 (Rüdiger Kasche m.fl.).

Ejder

Somateria mollissima

2 ex Mullsjön 27.3 (Jan-Olof Strömberg), vid Narbäcken str 1 ex 18.4 och 2 ex 19.4 (Martin Widén), 5 ex Vidablick 5.8 (Håkan Ydregården), 4 ex Visingsö 10.10 (Martin Widén). Det har setts 1-2 ex i södra Vättern under tiden 27.6-14.10 där åtminstone en är en trolig långstannare.

Alfågel

Clangula hyemalis

2 ex rast Narbäcken, Vättern 11.4 (Bob Lind, Per Sjöstrand), 2 ex rast Erstadviken 2.5 (Martin Widén, Rüdiger Kasche, Jörgen Hansson), 2 ex rast Ören 2.5 (Martin Oomen).

Sjööorre

Melanitta nigra

Vinter. 1-8 ex rast i södra Vättern 2.1-14.2 samt 1 ex 18.12 (Gunnar Rosqvist).

Höst. Genom södra Vättern str 3.344 ex 21.7-21.11 bästa dag 5.8 1.240 ex. Rapporterade fåglar på Artportalen den 5.8 är svårtolkade men har bedömts att ett registrerat retursträck har förekommit. Om inte ska dagssumman skrivas upp med 1.230 ex.

Svärta

Melanitta fusca

Vinter. 1 ex Gränna hamn 5.1 (Magnus Blom), 1 ex Vidablick 5.1 (Håkan Ydregården), 1-7 ex Vidablick 30-31.12 (Håkan Ydregården).

Höst. Genom södra Vättern str 760 ex 21.7-14.11 (Håkan Ydregården, PerJonas Andersson), bästa dag 220 ex 23.9 (Sven V Johansson).

Salskrake

Mergellus albellus

Vinter. Rocksjön 2 ex 3.1-8.2 (Jan-Erik Henriksson m.fl.), 1 ex 13-29.12 (Thomas Karlsson m.fl.), 5 ex Landsjön 28.2 och 3 ex 4-6.12 (Björn Merzell).

Småskrake

Mergus serrator

Häckning. Kaptensbo 4 pulli 5.8 (Gunnar Rosqvist), Husgårde 4 pulli 7.8 och Erstad 7 pulli 10.8 som var decimerade till 3 flygga 4.9 (Rüdiger Kasche).

Vaktel

Coturnix coturnix

Lyckås-Skärstadområdet under perioden 14.5-2.7 hördes 3-5 ex (Peter Berglin m.fl.). Dessutom har fåglar hörts från Tunnersta Visingsö 1 ex 27.5 och Rökinge 1 ex 29.6 (Rüdiger Kasche), 1 ex Tunabo 6.6 (Gunnar Rosqvist) och 1 ex Barnarp Östergård 11.6 (Leif Jansson).

***Svartnäbbad islom**

Gavia immer

1 ad vinterdräkt Svedudden, Vg 25.1 (Gunnar Jacobsson).

6:e fyndet i verksamhetsområdet. Förra var 20.2 2014.

Gråhakedopping

Podiceps grisegena

Det finns 22 rapporter om 1-6 ex i Vättern sedda under tiden 22.1-24.10. 1 ex rastade i Landsjön 9.5 (Jan-Erik Henriksson m.fl.).

Smådopping med fiskelycka i Liljeholmskanalen.

Foto: Per-erik Svahn

Smådopping

Tachybaptus ruficollis

Liljeholmskanalen 1 ex 1.1-12.3 (Ingvar Selse m.fl.) och 1 ex 12.10-19.11 dock 2 ex från 24.11-31.12 (Inga-Maj Filipsson m.fl.), 1 ex Rocksjön 2.11 (Thomas Fransson), 1 ex Björkerydsdammen 12.4 (Johan Wallander), Fredstorp våtmark 1-2 ex bobygge 18.4-1.5 (Gustav Ivarsson m.fl.), Landsjön 1 ex 9.5 (Peter Berglin, Magnus Blom, Anders Staaf) samt 1 ex Landsjön 17.9 (Björn Merzell) och 1 ex på samma lokal 17.10 (Anders och Jan-Olof Berlin).

Storskarv

Phalacrocorax

Höst. Genom södra Vättern str 1.504 ex 25.7-29.12 med bästa dag 324 ex 20.9 (Håkan Ydregården m.fl.).

Svarthakedopping

Podiceps auritus

Häckning. Hällestorp 3 par där 2 par fick ut 2 ungar vardera (Jan Blomqvist). Veda våtmark 2 par fick troligen fram 1 unge (Toni Hermansson). Rustorp och Fredstorpsdammen hyste 2 par vardera som misslyckades med häckningen troligen p.g.a. dränkta bon.

I Veda våtmark konstaterades åter en lång ruvningstid minst 38 dagar (mot normalt ca 22). Fenomenet har tidigare noterats ett flertal gånger i Hällestorp.

Man kan ju spekulera om det rör sig om en tidig omläggning i samma bo eller om äggen varit obefruktade.

Rördrom

Botaurus stellaris

1 hane Mossviken, Ylen 29.3 (Mats och Gunnel Thorin), 1 hane Åsaviken, Ören 2-6.4 ((Martin Widén m.fl.), 1 hane hördes Stickelösaviken, Landsjön 5.4-28.6 (Anders och Jan-Olof Berlin m.fl.).

Ägretthäger

Egretta alba

1 ex Stickelösaviken, Landsjön 29.4 (Jörgen Hansson, Martin Widén, Peter Berglin m.fl.), 1 ex Ylen 7.8 (Mats och Gunnel Thorin). Dessa är 8:e och 9:e fynden i verksamhetsområdet.

***Svart stork**

Ciconia nigra

1 ex passerade Eckern 7.8 (Per-eric Svahn), 1 ex över Munksjön 7.8 (Jens Mattsson), 1 ex kretsade över Bårarp 9.8 (Carina Berg, Anders Staaf). Detta är 9:e fyndet i området eftersom det troligen är samma individ.

Vit stork

Ciconia ciconia

1 ex stationär Friaredalen, Jönköping 28.9 (Margareta Andermo m.fl.).

Bivråk

Pernis apivorus

Första och sista obs. 1 ex Munkaskog, Habo 4.5 (Sven V Johansson), 1 ex Abisko 20.9 (Per Sjöstrand) och 1 ex Dala samma datum (Johan Wallander).

***Svartvingad glada**

Elanus caeruleus

Fredstorp-Tranebo området hade åter besök av denna karismatiska art under några timmar 5.6. Helt otroligt står Håkan Ydregården åter för upptäckten även denna gång. Första gången det hände var 21-24.4 2012.

Man kan ju bara spekulera om det var samma fågel, åtminstone en av torrakorna utnyttjades vid båda tillfällena.

***Brun glada**

Milvus migrans

1 ex i Örserum (Martin Oomen, Maria Dillström) och i Ravelsmark 25.6 (Erik Widdus), 1 ex Mullsjön 10.6 (Jens Mattsson) samt 1 ex Slättäng 11.6 (Kjell Båld) och slutligen 1 ex Åsa gård 18.6-1.8 (Peter Berglin m.fl.).

Röd glada

Milvus milvus

Första och sista obs. 1 ex Tranebo 4.3 (Gunnar Rosqvist), 1 ex Tokeryd 5.9 (Leif Jansson). Arten rapporterad 77 gånger under året bl.a. sågs upp till 5 ex vid vår bästa gladlokal Åsa gård 18-19.7.

Havsörn

Haliaeetus albicilla

Ses i området under hela året men om någon lyckad häckning förekommit är osäkert.

Brun kärrhök

Circus aeruginosus

Sedd under häcktid på flera lokaler men inga flygga ungar har rapporterats.

Blå kärrhök

Circus cyaneus

Vinter. På Visingsö 1 ex under januari kvar sen 2014 och 3 ex under december (Rüdiger Kasche m.fl.).

***Stäpphök**

Circus macrourus

1 hane Åsa gård 24.7 (Ingemar Öjhage, Peter Berglin m.fl.), 1ex 1k str Dala 6.9 (Johan Wallander), 2 ex Visingsö 2-13.10 (Rüdiger Kasche, Martin Widén m.fl.).

Fjällvråk

Buteo lagopus

Stationära vinter. Förhållandena på ön verkar passa arten för under januari och december har ca 10 fåglar varit stationära. En liten ökning mot tidigare år (Rüdiger Kasche, Martin Widén).

I verksamhetsområdet har vid samma tid endast en handfull observationer gjorts av tillfällig karaktär.

Kungsörn

Aquila chrysaetos

På 1860-talet häckade kungsörnen vid Gunnarsö (enl Ekman 1911). Omkring 150 år senare lyckas åter ett ungt par 4k hona + 5k hane få ut en flygg unge som vi kunde följa åtminstone till dess 2:a levnadsår.

Härligt att åter kunna bekräfta häckning i verksamhetsområdet. En eloge till detta unga par som lyckades med bedriften att genomföra denna historiska häckning.

*En historisk och juvenil kungsörn.
Foto: Jan Blomqvist*

Fiskgjuse

Pandion haliaetus

Första och sista obs. 1 ex Stora Hallebo, Habo 2.4 (Sven V Johansson), 1 ex 25.9 Karlfors (Jonny Vilhelmsson).

Muntliga uppgifter tyder på att fiskgjusen har lyckats relativt dåligt med sina häckningar under året. Det kan eventuellt bero på konkurrens från röd glada och havsörn.

Tornfalk

Falco tinnunculus

Sparsam i våra marker. Endast 4 pulli rapporterade och som även ringmärktes. Häckning har dock förekommit på ytterligare några platser.

Lärkfalk

Falco subbuteo

Första och sista obs. 1 ex Järstorp 22.4 (Thomas Fransson), 1 ex Vista kulle 19.9 (Per Sjöstrand). Den talrikast häckande falken i området.

Pilgrimsfalk

Falco peregrinus

Tre kända revir i området. I två av dessa blev 1+3 ungar ringmärkta. Även tredje paret producerade minst 2 ungar.

Kornknarr

Crex crex

1 hane Dungen, Landsjön 24-31.5 (Jörgen Hansson m.fl.), 1-2 ex i Skärstad området 5-21.6 (Olof Karlsson m.fl.), 1-2 ex Östergården, Barnarp 11-20.6 (Leif Jansson m.fl.), 1-2 ex Girabäcken 17-21.6 (Martin Widén), 1-3 ex Asmark, Gränna 19-28.6 (Martin Widén), 1-2 ex Borgaviken och Ed, Visingsö 23-29.6 (Martin Widén, Rüdiger Kasche).

Sothöna

Fulica atra

Vinter. Höga notering 1.050 ex Talavid, Vättern 4.1 (Gunnar Rosqvist). 136 ex Landsjön 6.12 (Björn Merckell). 85 ex Talavid, Vättern 20.12 (Gunnar Rosqvist).

Trana

Grus grus

Första och sista obs. Flera observationer 25.2 och sista 2 ex flög förbi Rustorp 14.12 (Harald Wigstrand).

Strandskata

Haematopus ostralegus

Höst. Genom södra Vättern sträckte 786 ex 5.7-20.9. Bästa dag 18.7 med 180 ex (Håkan Ydregården, Peter Berglin).

***Fjällpipare**

Charadrius morinellus

1-4 ex rastade Ed, Visingsö 10-19.5 (Martin Widén m.fl.). 1 ex rastade samma lokal 6.9 (Martin Widén).

Kustpipare

Pluvialis squatarola

Höst. Genom södra Vättern sträckte endast 178 ex 27.7-20.9. Bästa dag 5.8 med 139 ex (Henrik Gustafsson, Håkan Ydregården).

Tofsvipa

Vanellus vanellus

Första och sista obs. 1 ex Åsa gård 19.2 (Bob Lind), 19 ex Visingsö 19.2 (Rüdiger Kasche), 2 ex Visingsö 26.12 (Martin Widén).

Kustsnäppa

Calidris canutus

Höst. Genom södra Vättern sträckte endast 172 ex 26.7-20.9 med bästa dag 29.7 då 55 ex noterades (Håkan Ydregården).

Sandlöpare

Calidris alba

Omkring 15 ex rastade på Visingsö 11.7-5.10 som mest 5 ex 5.8 (Rüdiger Kasche, Martin Widén).

Spovsnäppa

Calidris ferruginea

Sågs rasta nästan dagligen i Erstadkärret med 1-6 ex under juli. Något mindre frekvent under augusti.

Myrsnäppa

Limicola falcinellus

1 ex rastade Erstadkärret 20.7 (Rüdiger Kasche, Martin Widén, Gunnar Gustafsson).

Kärrensnäppa

Calidris alpina

Visingsö. En tidig observation södra udden Visingsö 4.4 (Rüdiger Kasche). På Visingsö sågs kärrensnäppor under 9 dagar i maj med som mest 6 ex, juni 12 dagar max 22 ex, dagligen i juli max 340, augusti daglig med 200 första dagarna men sen genomsnittligt ca 50, september daglig med 38 som max, den 1.10 21 ex som minskade till 1 ex 13.10. De flesta av dessa missades av sträckräknarna för **genom södra Vättern** noterades endast 239 ex 10.7-2.9 bästa dag blev 16.8 med 75 ex.

Dvärgbeckasin

Lymnocyptes minimus

Ett vinterfynd vid Rökinge, Visingsö 5.1 (Rüdiger Kasche), 1 ex Erstadkärret 7.4 (Gunnar Rosqvist, Rüdiger Kasche), 1-2 ex Landsjön 12-15.4 (Martin Widén m.fl.), 1 ex Borgaviken, Visingsö 4.5 (Rüdiger Kasche). Nio rapporter av några fåglar Landsjön 4.10-7.11 (Björn Merckell m.fl.).

Dubbelbeckasin

Gallinago media

1 ex Ed, Visingsö 16.9 (Åke Ankarberg).

***Rödspov**

Limosa limosa

1 ex Erstadkärret 27.4 (Tord Gustafsson).

Småspov

Numenius phaeopus

Höst. Genom södra Vättern sträckte 29 ex 18.7-29.8.

Storspov

Numenius arquata

Första och sista obs. 1 ex 24.3 och 1 ex 4.9 båda Visingsö (Rüdiger Kasche).

Höst. Genom södra Vättern sträckte 201 ex 29.6-23.8 ny bästa dagsnotering 163 ex 5.8 (Håkan Ydregården).

Roskarl

Arenaria interpres

Alla sedda på Visingsö, under vårsträcket 9 ex 10-18.5 höst 12-14 ex 18.7-29.8 (Martin Widén m.fl.).

Myrspov

Limosa lapponica

Höst. Genom södra Vättern sträckte 191 ex 26.7-29.8 med bästa dag 5.8 då 127 ex sträckte (Henrik Gustafsson). Åter ett dåligt sträckår för de arktiska vadarna, troligtvis i kombination med misslyckad häckning. Däremot rastade ovanligt många på Visingsö både vår och höst, en del riktigt vackert röda.

Myrspov rastade vår och höst i Erstadkärret.

Foto: Jan Blomqvist

Smalnäbbad simsnäppa

Phalaropus lobatus

1 ex rastade under en kort stund i Erstadkärret 8.6 (Rüdiger Kasche).

Kustlabb

Stercorarius parasiticus

1 ex str Vidablick 3.9 (Per Sjöstrand), 1 ex rast Vidablick 6.9 (Håkan Ydregården, PerJonas Andersson), 1 ex str Munkaskog 20.9 (Sven V Johansson) och 2 ex str Vidablick 26.9 (Håkan Ydregården m.fl.).

***Fjällabb**

Stercorarius longicaudus

1 ad str Talavid, 10.8 (Fredrik Litsgård).

Dvärgmås

Hydrocoloeus minutus

De första 2 sågs i Erstadkärret 1.5 (Martin Widén, Rüdiger Kasche). På Visingsö rastade därefter enstaka fåglar fram till 24.6. Härefter mer frekvent med 50-100 ex till några dagar in i augusti. Sänkades helt på höststräcket genom Vättern i år.

Skrattmås

Chroicocephalus ridibundus

Häckning. I Erstadkärret gick ca 250 par till häckning av 1.000-1.500 fåglar som var i området. Den för året nya bofлотten utnyttjades av 7 par och 3 ungar blev årets resultat i kärret. Övriga bon spolierades även i år av högt vattenstånd.

Det ska bli intressant att se om nästa säsong torvförstärkta vass ska ge bättre resultat. Gigeryd, Vg hade en koloni på ca 100 par lika många fanns i Mullsjön, Vg men hur häckningen gick är ej rapporterad. Samma gäller för de 20 paren vid Munksjön. För övrigt förekommer enstaka häckande par på ytterligare några lokaler, även hustak inräknade.

Värsträck. De 3.335 ex som sträckte mot N vid Narbäcken 19.4 (Martin Widén, Bob Lind) förtjänar ett omnämnande.

Höst. Genom södra Vättern passerade 6.434 ex 9.6-20.11 med bästa dag 2.365 ex den 10.7 (Håkan Ydregården).

Silltrut

Larus fuscus

1 ad rast Åsa gård 24.4 (Bob Lind), 1 ad av rasen *intermedius rast Erstadkärret 2.5 (Martin Widén, Rüdiger Kasche, Jörgen Hansson), 1 ad 11 och 14.5 Ed, Visingsö

(Rüdiger Kasche), 1 3k str Landsjön 28.5 (Martin Widén), 1 ex rast Mobacken, Dumme mosse 5.6 (Per Sjöstrand), 1 ad Vidablick 13.8 (Leif Thörne).

Skräntärna

Hydroprogne caspia

1 ex rast Erstadkärret 2.5 (Jörgen Hansson, Martin Widén, Rüdiger Kasche), 1 ex rast 23.6 Erstadkärret (Rüdiger Kasche), 1 ad och 1 1K fågel födosökte Landsjön 15.8 (Anders och Jan-Olof Berlin m.fl.).

Svarttärna

Chlidonias niger

1 ex Narbäcken, Vättern 8.5 (Peter Berglin), 1 ex Erstadkärret 20.6 (Martin Widén), 1 ex Erstadviken 29.7 (Martin Widén), 1 ex Talavid, Vättern 5.8 (Gunnar Rosqvist).

Silvertärna

Sterna paradisaea

Höst. Genom södra Vättern sträckte 137 ex 11.7-11.8 med bästa dag 36 ex 25.7.

Fisktärna

Sterna hirundo

Första obs. 1 ex Brunstorp 4.4 (Kenneth och Tina Nordberg).

Höst. Genom södra Vättern sträckte 1.365 ex 5.7-4.9 med bästa dag 420 ex 5.8 (Henrik Gustafsson).

Kentsk tärna

Sterna sandvicensis

1 ex Norra udden, Visingsö 4.8 (Martin Widén, Rüdiger Kasche), 1 ex Erstadkärret 15.8 (Martin Widén).

Rättelse: 2 ex Munksjön 2.6 2014(Thomas Rostedt).

Ringduva

Columba palumbus

På tre timmar 5.8 passerade ett massivt sträck Norra Boarp, Gränna då Daniel Tell räknade minst 22.000 ex.

Gök

Cuculus canorus

Första och sista obs. 1 ex Hökensås, Vg 4.5 (Henrik Blank). 1 ex Visingsö 27.8 (Rüdiger Kasche).

Berguv

Bubo bubo

Häckning. Minst en häckning som gav 2 flygga ungar och en avbruten/saboterad häckning i verksamhetsområdet.

Jorduggla

Asio flammeus

Endast sedd på Visingsö.

Vår. 1-3 ex rapporterades 15 dagar under tiden 7.2-28.4. Fåglarna verkar ganska stationära så gissningsvis rör det sig om 3-5 fåglar.

Höst. 1 ex noterades 6 dagar under tiden 2.11-26.12 möjligen rör det sig om 3-4 individer (Rüdiger Kasche m.fl.).

Pärluggla

Aegolius funereus

Fortsatt låg förekomst och aktivitet i området. 1 ex Gåvanäs, Ylen 14.2 (Stefan Nero), 1 ex 21-22.4 Gunnarsö (Peter Berglin, Jörgen Hansson), 1ex Svarteskogen, Vg (Gunnar Hurtig), 1 ex Trädgårdsgatan, Norrahammar 4.5 (Daniel Steirud).

Nattskärra

Caprimulgus europaeus

Likvärdig eller något ökande förekomst mot senaste åren. Per-erik Svahn har ringmärkt arten under flera år. I år blev det 18 nymärkningar och 4 intressanta kontroller.

1:a 30.5 märkt 1.6 2011 500 m bort. 2:a 5.6 märkt 30.5 2014 samma plats. 3:e 8.6 märkt 31.5 2013 ca 100 m bort. 4:e 9.6 märkt 1.6 2013 ca 100 m bort. Åtminstone i Månsarpsområdet verkar arten vara väldigt lokaltrogen.

Tornseglare

Apus apus

Första och sista obs. 20 ex Landsjön 9.5 (Peter Berglin, Magnus Blom, Anders Saaf), 3 ex Visingsö 23.9 (Rüdiger Kasche).

Kungsfiskare

Alcedo atthis

Inga häckningar rapporterades men arten sedd frekvent i lämpliga biotoper där den tidigare har häckat. Det verkar som de flesta lämnade området innan vinterkyllan slog till. Endast fågeln vid Rocksjön var kvar i slutet av december.

***Berglärka**

Eremophila alpestris

1 ex E4 nära Bosgård 10.1 (Stefan Mattsson).

Ladusvala

Hirundo rustica

1 ex Stensjön 30.3 (Toni Hermansson), 2 ex Vista kulle 3.10 (Anders Berlin m.fl.).
Tangering av tidig ankomstdag som är så länge sedan som från 1956.

Rödstrupig piplärka

Anthus cervinus

Vår. 1 ex Visingsö 30.4 (Rüdiger Kasche).

Höst. 1 ex Visingsö 29.8 (Martin Widén). 2 ex Tranebo 12.9 (Leif Thörne, Mattias Pozsgai). Från Visingsö finns 13 rapporter under tiden 12.9-2.10 om totalt ca 30 ex.

Skärpiplärka

Anthus petrosus

Vår. 13 rapporter med 1-4 ex alla från Visingsö 28.3-2.5 (Rüdiger Kasche m.fl.).

Höst. Rapporterad 21 dagar 12.9-11.10 högsta dagsiffra 15 ex. Mer talrik på hösten.
Alla rapporter från Visingsö.

Forsärla

Motacilla cinerea

Det finns 216 rapporter 9.1-30.11 väl spridda i verksamhetsområdet. Många tyder på häckning på ett flertal lokaler men endast ett fåtal rapporter om ungar finns.

Sädesärla

Motacilla alba

1 ex 17.1 Huskvarna (Olof Karlsson). 1 ex Munksjön 9.10 (Anders Åhlund).
Januarifågeln bedöms vara en övervintrare så den är inte med i fenologin.

Strömstare

Cinclus cinclus

Rapporter med häckriterier. Tabergsån: Månsarpssjön, Taberg och Hovslätt.
Huskvarnaån: Rambron, Carlfors bruk, Ebbes bruk. Dunkehallaån och Röttleån. Från
Vg Knipån, Hökesån och Ryfors kvarn.

Näktergal

Luscinia luscinia

Skall man lyssna efter näktergal och nattsångare ska man åka till Skärstaddalen i mitten av maj till slutet av juni. Bästa chanserna är markerna runt Lyckås, Skärstad, Siringe, Berghem, Stamseryd och Havrekullen.

För övrigt endast tillfälliga rapporter från Gamla Sommarland och Rökinge, Visingsö.

Blåhake

Luscinia svecica

1 hane Flygfältet, Visingsö 14.5 (Rüdiger Kasche), 1 ex 1k ringmärkt Landsjön 12.9 (Jan-Erik Henriksson, Johan Claesson), 1 ad Säby, Visingsö 23.9 (Rüdiger Kasche).

Svart röstjärt

Phoenicurus ochruros

Första och sista obs. 1 ex Jordbruksverket, Jönköping 26.2 (Martin Sjödahl), 1 ad hane 16.10 (Henrik Gustafsson).

Häckningsmiljöer. Torsvik 2-3 par, 1 par vardera Mullsjö, Lyckås och Hedenstorp.

Ringtrast

Turdus torquatus

Första och sista obs. 1 2k Ryfors, Vg 20.3 (Adam Bergqvist). 1 ex Norra Boarp 3.5 (Rebecka Thell). Ytterligare 45-50 ex är rapporterade 11-29.4 väl spridda i verksamhetsområdet.

Gräshoppsångare

Locustella naevia

2-3 ex Siringe 14.5-28.6 (Peter Berglin m.fl.), 1 ex Nyarp, Gränna 6-21.6 (Martin Widén), 1 ex Stickelösa 6.6 (Björn Merzell), 1 ex Stamseryd 19-28.6 (Martin Widén), 2 ex Gamla Sommarland 23-26.6 (Martin Sjödahl m.fl.), 1 ex Skärstad kyrka 27-28.6 (Martin Widén), 1 ex ringmärktes Dungen 20.8 och 1 ex sågs 4.9 samma lokal båda (Jan-Erik Henriksson).

Flodsångare

Locustella fluviatilis

1 ex Siringe 4-28.6 (Henrik Stjernman m.fl.), 1 ex Röttle 6.6 (Martin Widén), 1 ex Skärstad 14.6 (Jan Erik Henriksson m.fl.), 1 ex Örserum 19.6 (Martin Widén m.fl.), 1 ex Öggestorp 10.7 (Jesper Thomelius).

Kärrsångare

Acrocephalus palustris

Första och sista obs. 1 ex Sjogarp, Habo 15.5 (Anders Åhlund), 2 ex Dungen 12.9 (Jan-Erik Henriksson).

Trastsångare

Acrocephalus arundinaceus

Landsjön. 1 ex 10.5 (Daniel Steirud), 1-2 ex 6-21.6 (Jan-Erik Henriksson m.fl.), 1 ex 22.8 (Johan och Stefan Claesson), 1 ex ringmärktes 30.8 (Jan-Erik Henriksson).

***Tajgasångare**

Phylloscopus inornatus

1 ex hördes Eckern 19.9 (Per-eric Svahn). Det ger 5 fåglar på lokalen av de 8 i verksamhetsområdet.

***Brandkronad kungsfågel**

Regulus ignicapilla

1 2k+ vid fiskdammarna Nykyrka, Vg 16.5 (*David Klingberg, Adam Bergqvist m.fl.), 1 ex Nyponkullen, Norrahammar 18.5 (*Magnus Blom m.fl.).

Mindre flugsnappare

Ficedula parva

Visingsö 4-6 sjungande hanar 11.5-10.6 (Rüdiger Kasche m.fl.), Ett revir i Stora Kärrs bokskog 16.5-27.6 (Thomas Fransson m.fl.), 1 ex Strömsberg 17.5 (Jan-Erik Henriksson), 2 ex Dumme mosse 22.5 (Fredrik Litsgård m.fl.), 1 ex Näs, Vg 31.5-1.6 (Adam Bergqvist m.fl.), 1-2 ex Tjuvanabbe, Bankeryd 31.5-7.6 (Henrik Gustafsson m.fl.), 1 ex 17.6 Strömsberg (Barbro Falk).

Skägges

Panurus biarmicus

Vår. Endast rapporterad från Landsjön med 2-3 ex (6 obsdagar) 25.1-11.4.

Höst. Talrikare med som mest 15 ex (17 obsdagar) på samma lokal 10.8-30.12.

Varfågel

Lanius excubitor

Det finns 118 rapporterade fynd i Artportalen och det är svårt att dra några slutsatser av fyndbilden.

Råka

Corvus frugilegus

Häckbeståndet i de 2 kolonierna på Visingsö är stabilt med en något ökande trend ca 75 par men även några smärre nyetableringar har skett. Det ska bli intressant att se hur länge det dröjer innan Gränna har häckande råkor.

Steglits

Carduelis carduelis.

Är en art med positiv trend som belyses av noteringarna 60 ex Åsa gård 6 1 (Bob Lind), 80 ex Lyckås 29.1 (Magnus Blom), 70 ex Fältstationen 23.12 (Björn Merzell). Även mängden hela 230 stycken rapporter av varierande antal fåglar styrker detta samt att rapporterade häckningar ökar.

Snösiska

Carduelis hornemanni exilipes

1 ex ringmärktes Eckern 31.10 (Per-erik Svahn).

Snösiska ringmärkes och fotades av Per-erik Svahn.

Vinterhämpling

Carduelis flavirostris

Vår. Sedd regelbundet på Visingsö 11.2-17.4. Troligen flera flockar med som mest 100 ex. (Rüdiger Kasche, Martin Widén).

Höst. Något mindre flockar mestadels 15-40 ex 19.10-29.12 (Rüdiger Kasche m.fl.). Sedd på ytterligare 8 platser med som mest 20 ex.

***Bändelkorsnäbb**

Loxia leucoptera

1 hona Rosenlundsbankarna 3.1 (Gustav Ivarsson), 1 hane och 2 honfärgade Hisingstorp 3.1 (Jan-Erik Henriksson m.fl.), 2 ex Ekskogen, Visingsö 14.1 (Rüdiger Kasche), 2 ex str Narbäcken, Kleven 6.4 (Martin Widén), 1 ex Tunnerstad, Visingsö 5.11 (Åke Ankarberg), 2 ex Hällstorpskullen 21.11 (Fredrik Listgård).

Rosenfink

Carpodacus erythrinus

Artens negativa trend fortsätter i området av de 18 rapporter som finns på Artportalen finns inga häckindicer inlagda i år. Förhoppningsvis har åtminstone någon av de 5 hanar som sjungit på tidigare häcklokaler funnit någon hona.

Lappspurv

Calcarius lapponicus

Vår. Från 28.2-15.4 finns det 6 rapporter avseende ca 10 fåglar.

Höst. Tiden 7.9-31.10 omfattar 10 rapporter med ca 20 talet fåglar.

Snöspurv

Plectrophenax nivalis

Främst sedd på Visingsö i mindre antal med som mest 30 ex. Tidsmässigt normalt uppträdande i januari-mars och september-december.

Fenologi och senologi 1911-2014

Jan Blomqvist

Eller som vi i dagligt tal säger ”när anländer fåglarna på våren och när försvinner de på hösten från verksamhetsområdet”. Det senare upplever åtminstone jag som vanskligare att komma ihåg att notera.

Ibland är det ju också omöjligt att veta om en smålom i februari (en månad tidigare än normal ankomst) är en övervintrare i Vättern eller en rekordtidig vårflyttare.

Denna problematik gäller för flera arter som regelbundet klarar övervintringar gynnsamma vintrar.

Även en felaktig artbestämning kan ställa till i statistiken under lång tid t.ex. ängs- och trädpiplärka och felaktig lätesbestämning av mindre hackspett och göktyta.

På klubbens hemsida under fliken LISTOR, fenologi hittar man det historiska materialet. Av de arter som vi följer där avviker i år nedanstående från det normala. Ljungpiparen anlände rekordtidigt vilket syns i kolumnen tidigaste datum vilket är hela 20 dagar tidigare än normalt. Normal ankomsttid står för den period en art brukar noteras som första datum sammanvägt under en längre period, nedan jämförs med 1:a datumet i spannet.

Tidigare än normalt	Dagar		Senare än normalt	Dagar
Trana	-10		Fiskgjuse	+2
Strandskata	- 4		Grönbena	+3
Tofsvipa	- 6		Tornseglare	+1
Rödbena	-5		Stenskvätta	+1
Drillsnäppa	- 2		Svarthätta	+2
Fisktärna	-11			
Taltrast	- 7			
Sävsångare	- 2		Rekordtidiga	
Härmsångare	- 2		Ljungpipare	nytt tid dat -2
Gransångare	-7		Ladusvala	tangerat tid dat.

Kungfiskare. Foto: Per-eric Svahn

Art	Tidigaste datum	Normal ankomsttid	Övervintring	Senaste datum
Gravand	24.2.1998	5-15.3	Enstaka	2.11.2000
Bivråk	20.4.1994	1-10.5	Nej	2.10.2007
Fiskgjuse	24.3.93+02	25-31.3	Nej	27.10.2006
Trana	9.2.1992	5-15.3	Två	31.12.76+84
Strandskata	5.3.1967	10-20.3	Nej	15.11.1969
Ljungpipare	27.2.2016	10-20.3	Enstaka	31.12.2006
Tofsvipa	-	25.2-10.3	Enstaka	25.12.2011
Enkelbeckasin	2.3.2012	10-25.3	Nej	31.12.2006
Morkulla	29.2.2008	10-20.3	Enstaka	31.12.2000
Storspov	5.3.1961	20-31.3	Nej	1.11.1980
Skogssnäppa	16.3.2012	25-31.3	Nej	23.10.2002
Grönbena	14.4.2008	18-22.4	Nej	8.10.1995
Drillsnäppa	24.3.1993	10-25.4	Nej	13.10.1987
Fisktärna	3.4.2005	15-25.4	Nej	23.10.76+11
Gök	25.4.04+11	1-5.5	Nej	22.10.2006
Tornseglare	19.4.2013	1-8.5	Nej	7.11.1984
Göktyta	11.4.2012	20-25.4	Nej	9.9.2013
Sånglärka	-	15.2-5.3	Regelbundet	
Backsvala	15.4.2007	20-30.4	Nej	10.10.1971
Ladusvala	30.3.56+16	10-20.4	Nej	9.11.1977
Hussvala	30.3.1956	20-25.4	Nej	12.11.2000
Trädpiplärka	20.3.2000	15-20.4	Nej	5.11.1995
Sädesärla	-	18-25.3	Flera	11.12.2001
Rödstjärt	12.4.2014	20-28.4	Nej	31.10.2009
Buskskvätta	18.4.1964	20-28.4	Nej	14.10.2012

Art	Tidigaste datum	Normal ankomsttid	Övervintring	Senaste datum
Stenskvätta	28.3.2010	1-10.4	Nej	8.11.2014
Taltrast	7.3.1912	15-25.3	Enstaka	27.12.2009
Sävsångare	24.4.2011	1-5.5	Nej	31.10.2003
Rörsångare	22.4.2011	25-30.4	Nej	28.11.1982
Härmsångare	6.5.2004	10-20.5	Nej	1.9.2002
Ärtsångare	22.4.2014	25-30.4	Nej	10.12.2000
Törnsångare	27.4.2009	1-10.5	Nej	30.9.2003
Trädgårds-sångare	28.4.2008	1-10.5	Nej	29.10.1966
Grönsångare	16.4.2007	20-25.4	Nej	8.9.1986
Gransångare	14.3.2014	1-10.4	Enstaka	29.11.1998
Lövsångare	31.3.1978	15-20.4	Nej	26.10.2014
Svartvit flugsnappare	5.4.1967	15-25.4	Nej	21.9.1990
Törnskata	2.5.2004	5-15.5	Nej	26.9.1998

Nytt dagsrekord noterades för storspov den 5.8. Foto: Jan Blomqvist

Sträcket genom Södra Vättern 2015

Jan Blomqvist

Totalt har vi följt sjöfågelsträcket genom södra Vättern i 26 år vilket har resulterat i 693.754 bokförda fåglar som ger ett årsgenomsnitt på 28.906. Under denna period är det tre år som verkligen sticker ut nämligen 1992 med 52.247 fåglar, 2013 med 45.928 sträckande fåglar och 2014 då fina 49.213 ex passerade södra Vättern. Det är två arter som står i särklass nämligen skrattnås med 157.527 och bläsand 141.205. Grågäsen på tredje plats med sina 55.247 förtydligar hur dominerande de två förstnämnda arterna är. Årsrekordet 1992 beror till stor del på att 20.000 skrattnåsar och 9.000 fisktärnor noterades.

Det är svårt att hitta några anmärkningsvärda noteringar detta år. Enda notering som gått in på topplistan för bästa dag är 163 storspovar som sträckte 15.8. Högtrycksbetonat väder under sommaren ger ju ofta låga antal för de arktiska vadarna och tärnsträcket. Vitkindad gås och sjöorre låg ca 1.000 ex över medel och skrattnåsen en av nyckelarterna låg på nästan medel medan den andra nyckelarten bläsand låg 50% under.

2015 var första året då dvärgmåsen inte sågs vid någon av sträcklokalerna.

Vilka är sträcklokalerna, vad är södra Vättern och något om beräkningsgrunderna. I nordväst har vi **Vidablick** där Håkan Ydregården och PerJonas Andersson står för en stor del av grovjobbet. Som lokalens namn antyder har de en vid vy med mycket himmel och vatten att överblicka. Sikt och riktmärken är i stora drag västra sidan av sjön med Munkaskog 5 km –Baskarp- öster ut mitt i sjön har vi Visingsö 16 km- Gränna-Vätterleden-Vista kulle 8 km i sydost.

Nio km söder ut ligger kvarteret **Abisko** med ett 9 våningar högt P-hus med god sikt över Vättern. Flera skådare övervakar sträcket. Några riktmärken är Strandängen 4 km- Berghalla hamn 7 km-Visingsö 25 km-Vista kulle 10 km-Huskvarna hamn 6 km. **Vista kulle** är en bra sträcklokal för tättingar men även en del sjöfågel ses här ifrån. Det finns flera andra strandnära lokaler söder om Vidablick och söder om Vista kulle som ingår i bevakningsområdet. Det innebär ju att områdets gränser varierar efter fåglarnas storlek och skådarnas omdöme.

Att sammanställa en bra sträckdag med bemanning på flera lokaler förutsätter att rapporteringen är tydlig med start och sluttider.

Det är även viktigt om man är flera på lokalen att man bestämmer vem som rapporterar och gör upp om bryttider. En rapport utan tidsangivelse kan endast användas om ingen annan rapporterar från lokalen den dagen. Eric Öhman gjorde sammanställningar för de 20 första åren och jag har ambitionen ligga på hans bedömningsnivå för att få så jämförbara årsnoteringar som möjligt.

*Ljungpipare anlände rekordtidigt men var sparsamma på höststräck.
Foto: Jan Blomqvist*

Höststräck i södra Vättern 2015 med 26 års jämförelse

Art	1990 - 2015		2015			
	Totalt	Medel	Antal ex	Bästa datum	Antal ex	Tidsperiod under året
Sädgås	20 349	848	254	28.10	95	28.10-19.12
Grågås	55 247	2 302	1 714	28.10	680	26.9-26.12
Vitkindad gås	21 505	896	1 918	20.11	1.400	7.10-20-11
Prutgås	17 922	747	69	7.10	39	26.9-15.10
Bläsand	141 205	5 884	2 290	2.9	1.316	16.8-25.10
Kricka	25 354	1 056	1 325	2.9	330	29.7-8.9
Stjärtand	18 456	769	407	6.9	80	2.8-8.11
Skedand	1 260	53	43	2.9	18	15.8-28.10
Sjööorre	47 958	1 998	3 344	5.8	1.240	21.7-21.11
Svärta	21 656	902	760	23.9	220	21.7-14.11
Storskarv	40 127	1 672	1 504	20.9	324	25.7-29.12
Strandskata	10 736	447	786	18.7	178	5.7-20.9
Kustpipare	6 121	255	178	5.8	139	27.7-20.9
Kustsnäppa	7 695	321	172	29.7	55	26.7-20.9
Kärnsnäppa	16 473	686	239	16.8	75	10.7-2.9
Myrspov	21 198	883	191	5.8	127	26.7-29.8
Småspov	1 831	76	29	0	0	18.7-29.8
Storspov	3 126	130	201	5.8	163	29.6-23.8
Kustlabb	901	38	5	26.9	2	3.9-26.9
Dvärgmås	2 635	110	0	0	0	0
Skrattmås	157 527	6 564	6 434	10.7	2.365	9.6-20.11
Fisktärna	51 299	2 137	1 365	5.8	420	5.7-4.9
Silvertärna	3 173	132	137	25.7	36	11.7-11.8
	693 754	28 906	23 365			

Högsta sträcksiffrorna i Södra Vättern 1990 - 2015

Art	År	Antal	Dag	Antal
Sädgås	1994	2.644	2.11 1994	1 106
Grågås	2013	10.001	27.10 2000	4 988
Vitkindad gås	2014	5.183	10.11 2007	2 123
Prutgås	1992	3.796	29.9 1992	2.900
Bläsand	1991	13.600	11.9 2001	3.359
Kricka	1991	2.200	19.8 1991	509
Stjärtand	1995	2.540	1.9 1995	1.072
Skedand	1991	143	31.8 1997	85
Sjööorre	2008	4.461	11.9 2008	1.778
Svärta	1992	1.932	11.9 2011	826
Storskarv	2013	8.760	9.9 2008	766
Strandskata	2014	1.080	16.8 1991	361
Kustpipare	1993	1.456	4.8 1993	451
Kustsnäppa	1995	1.518	21.7 1995	1.159
Kärrensäppa	1991	2.300	19.7 2009	686
Myrspov	2009	3.971	23.7 2009	1.363
Småspov	2010	231	21.7 1995	73
Storspov	2010	372	15.8 2015	163
Bredstjärtad labb	1991	73	22.9 1991	10
Kustlabb	1991	150	22.9 2014	55
Fjällabb	1994	48	3.9 2007	26
Dvärgmåås	1998	381	8.9 1998	90
Skrattmåås	1992	20.105	22.7 1992	5.300
Fisktärna	1992	9.211	14.8 1992	880
Silvertärna	2009	698	30.7 2009	111

